

pa še razven tega pisal Hrvatom za njih akademijo in jo vedno rad podpiral, kakor nam je o tem govoril njen bivši predsednik, g. kanonik *dr. Rački*, na slavnosti v Ljutomeru leta 1883.

M. M.

† **Dr. Jožef Poklukar.** — Deželni glavar vojvodine Kranjske, dr. Jožef Poklukar, vitez redú železne krone III vrste, predsednik kranjski trgovinski in obrtni zbornici, predsednik pogozdovadni komisiji za Kras, državni poslanec, i. t. d., i. t. d., umrl je po dolgem bolehanju dné 17. sušca t. l. Pokojnik se je navzlic obilim drugim poslom vselej živo zanimal za razvój slovenske književnosti. Kot solastnik Blaznikove tiskarne, v kateri je izšlo že toliko dobrih in lepih knjig slovenskih, kot lastnik starodavnih »Novic«, kot dolgoletni odbornik in kot predsednik »Maticе Slovenske«, bil je tudi dejanski pospeševatelj naše književnosti in zato izvestno zasluđuje, da se i »Ljubljanski Zvon« žalno spominja njega prerane smrti. Blag mu bođi spomin v srcih národa slovenskega!

„Drobiž“. Nabral *Peter Samotar*. Na Dunaji. Založil in natisnil A. Keiss. 1891. — To delce, čegar pisatelj je, kakor vedo bralci slovenskih časopisov, prof. *Jos. Stritar*, došlo nam je prepozno, da bi obširneje poročali o njem. Za danes samo naznanjamo, da se dobiva pri pisatelji v Gersthofu pri Dunaji po 50 kr.; 10 izvodov skupaj veljá 4 gld.

Pedagoško društvo na Krškem je izdalo četrty svoj letnik, čegar vsebina je nastopna: *Fr. Gabršek*: »Jezikovni pouk v ljudski šoli. I. Teoretični del«; *Ž. Bezljaj*: »Navod k početnemu risanju in oblikoslovju«; *A. Žumer*: »V šolski delarni II.«; *Ž. Bezljaj*: »Iz risarske izložbe v Norimberku«; *Ž. B.*: »Vpliv prirode in hrane na zdravje človeško«; *Ž. L.*: »Pogled na pedagoško polje l. 1889. in 1890.«; *Fr. G.*: »Poročilo o prvi slovenski stalni učilski razstavi in poročilo o delovanji Pedagoškega društva.« — Knjiga obseza blizu 300 strani in veljá za neude 1 gld. 50 kr.; letnina za ude znaša 1 goldinar. Obširneje bodemo še poročali.

»Kakó je izginił gozd.« Povest. Spisal *Hans Hopfen*, Preložil *Anton Funtek*. V Ljubljani. Založil Janez Giontini. 1891. Stranij 43. — Varujte gozde! Spisal *Ivan Šubic*. (Ponatisek iz »Koledarja družbe sv. Mohorja za l. 1888.«) Stranij 13. Oboje skupaj v jednem ličnem sešitku male osmérke je te dni izdala neutrudno delujoča, podjetna zaloga tvrđke Giontinijeve. Cena izvodu po 20 kr. — Povsem nepotrebna je slé-harna hvalna beseda o g. Funtka izbornem prevodu omenjene kratkočasne, ukovite in zelo spretne za naše ljudstvo prirejene povesti, kateri želimo od vsega srca obilo kupcev in bralcev. Tudi krepki národno-gospodarstveni spis tukajšnje obrtne šole voditelja g. Ivana Šubica je sešitku prav umestna doklada in ga dobrodejno završuje.

—r—

»Toaleta«. Nova učna metoda o prikrojevanji oblačil za dame. Za samopouk in za podlago pri šolskem pouku spisal in izdal *Matija Kunc*, krojaški mojster v Ljubljani. S 6 tabelami, 40 izvirnimi vzorci in merilno tabelo. V Ljubljani. Samozaložba. — Tisk »Národne Tiskarne« 1891.; 40 strani; cena brošurani knjigi 3 gld. — Gospod Kunc je že lani izdal »Knjigo krojaštva«, prvo slovensko knjigo te vrste, katero so jako pohvalili različni veščéki, domači in zunanji. Sedaj je izdal še knjigo o toaleti, v kateri podaja ženstvu našem glavna pravila, kako je pripraviti ženska oblačila. Metode sáme sevéda ne moremo soditi, vendar upamo, da jo bodo vzprejeli prav tako hvalno, kakor ono metodo, katero razvija g. pisatelj v prvo navedeni knjigi. Delo g. Kunca je jako zasluđu, ker bode izvestno pospeševalo národno-gospodarski napredek v jedni najvažnejših obrtnih strok; zato je upravičena želja, katero izraža v predgovoru; da bi bila

njegova knjiga »národnemu ženstvu zvesta pomočnica pri izvršbi tistih poslov, ki mu poleg gospodinjstva najboljše pristujejo«. — Posamični strokovni izrazi so izbrani dôkaj srečno; v obče je knjiga pisana gladko in pravilno.

Umetniške stipendije. C. kr. ministerstvo za uk in bogočastje je razpisalo umetniške stipendije za leto 1891. Pravico do teh stipendij imajo umetniki, kateri se bavijo s pesništvom, vpodabljaljivimi umetnostimi in glasbo. Prošnjo je treba vložiti do dne 1. vélikega travna t. l. pri dotičnem deželnem oblastvu (deželni vladi ali namestništvu); prosilec mora navesti, kako se je doslej izobražal, in kakovo je njega osebno razmerje, mimo tega razložiti, kako bi uporabljal stipendijo za daljše izobražanje svoje in končno svoji prošnji priložiti dokaze sedanjega delovanja, katerih vsak mora biti posebe zaznamovan z imenom prosilčevim.

Fr. S. Vilhar. — Obetali smo v poslednji številki, da podamo čitateljem »Ljubljanskega Zvona« životopis tega slovečega umetnika slovenskega, ki je nedavno slavil petindvajsetletnico glasbenega delovanja svojega. — Evo ga torej. — Vilhar se je porodil dne 5. prosinca 1852. leta v Senožčah in sicer v graščini kneza Porcije, kjer je bil oče njega matere, Jožef Dejak, za oskrbnika. Po dovršenem šestem letu mu je bil prvi učitelj *Fr. Levstik*, čegar usoda je bila, kakor znano, delj časa dôkaj tesno združena z življenjem Miroslava Vilharja, znamenitega pesnika in skladatelja. V hiši očetovi se je pridno gojila glasbena in pesniška umetnost, torej ni čuda, ako se je mlademu dečku že zgodaj vzbudilo veselje do teh lepih umetnostij. Skoro je mogel tudi težje stvari po sluhu proizvajati na klavirji; nekoč je celo igral v ljubljanski čitalnici z mlajšim bratom Julijem, sevéda samo po sluhu. Takisto nadarjen je bil starejši brat Alfonz, kateri pa je umrl že v šestem gimnazijskem razredu. Alfonzova součenca sta bila poleg drugih sedanja profesorja *dr. Fr. Celestin* in *Fr. Šuklje*.

Ko se je oče Miroslav preselil v Ljubljano, poučeval je dečka v glasbeni teoriji ondotni glasbenik *T. Elze*. Tukaj je napisal mladi glasbenik prvo svojo skladbo leta 1865. Naslovljena je bila »Domovini«; besede, sevéda jako preproste, zložil je sam. Pozneje je prav tej skladbi napisal druge besede in jo z naslovom »Uzor« objavil v prvi knjigi svojih »Skladeb.« — Ko se je rodbina Vilharjeva preselila na Kalec, nadaljeval je gimnazijske studije zasebno, k izpitom pa se je oglašal v Trstu. V tem času se je dosti bavil s pesništvom in je pri Giontiniji v Ljubljani leta 1870. izdal knjižico pesmij z imenom »Prostin«, katero se tudi v Stritarjevem »Zvonu« čita pod nekaterimi pesmimi njegovimi. Vender se od leta 1872. ni več bavil s pesništvom; zložil je samo še nekoliko besed za svoje skladbe in hrvaški libreto operi »Zvonimir.«

Oče Miroslav ga je zarano namerjal poslati na konservatorij praški, toda mati ni dopustila tega. Leta 1870. ga je hotel dati oče k železnici, in res je mladenič že nekaj časa prakticiral pri svojem svaku v Šent Petru. Ali prišlo je drugače. Tisti čas je zadel v Trstu »sterno«, in sedaj mu ni bilo več prebiti na dômu. Takoj drugi dan je moral oče pisati svojemu prijatelju Zeithammerju v Prago, in skoro nato je odšel mladenič iz domovine. Prvo leto ga je poučeval *Fr. Blažek*, morda najslavnejši glasbeni pedagog sedanje dôbe, drugo leto pa glasoviti teoretik in skladatelj *Fr. Z. Škuberský*. Vilhar se je učil jako pridno; on in Kučera, sedanjí kapelnik na operi v Peterburgu, bila sta najboljša učenca.

Proti koncu leta 1871., nekoliko po smrti očetovi, ponudi mu iskreni prijatelj očeta Miroslava Vilharja, *Leopold Kranjc*, kateri je bil tačas kot kapetan-auditor načelnik Bele Cerkve v Banatu, službo mestnega kapelnika. Vilhar se je bil tedaj poročil z *Marijo Hajkovo*, hčerjo praškega trgovca, in se je početkom leta 1872. napotil v Belo